

Saltfjell reinbeitedistrikt
V/ Oluf Anders Kuhmunen
8255 Røklund

Saltdal 14. 09. 2010

Det kongelige Landbruks- og Matdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2009/404	Doknr.: 77
Mottatt: 18 OKT 2010	LP/SA
Saksbeh.:	Ark.: 778
Kopi:	Avskr.:

Ny norsk- svensk reinbeitekonvensjon - høring.

Viser til deres brev av 27.08.2010 og deres ref: 200900404-/TKJ.

Med dette brevet avgir vi vår høringsuttalelse til forslaget til reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige. Vi er imot det foreliggende forslaget, i hvert fall den delen som berører forhold angående for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Videre vil vi redegjøre nærmere for grunnen til dette:

I Saltfjellet reinbeitedistrikt er vi 31 samiske personer som lever av reindrift, fordelt på 7 siidaandeler. Størrelsen på distriktets vårflokk er vanligvis omlag 3300 rein. Driften vil kunne karakteriseres som fremgangsrik, og innenfor rammene av både en økologisk og økonomisk bærekraftig reindrift i området. Saltfjellet reinbeitedistrikt har hatt en god rekruttering, og flere av de unge reindriftsutøvere ønsker å videreføre og videreutvikle den samiske reindriften der. Miljøet i tilknytning til den eksisterende reindriftsutøvelsen på Saltfjellet har vært en pådriver i den samiske kulturelle revitalisering som har skjedd i området. Særlig viktig har dette kanskje vært for pitesamisk språk og kultur som nå er i fremgang etter å ha lagt i dvale den seinere tid.

Informasjonen til vårt reinbeitedistrikt i forhandlingsprosessen har vært mangelfull. Imidlertid er det klart, at vi ikke har overdratt noen fullmakt til å forhandle bort rettighetene våre på vår vegne under konvensjonsforhandlingene.

- 1) I 1997 la en blandet norsk/ svensk kommisjon med finsk leder frem en innstilling med forslag til ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige, som ikke ble godkjent. Det ble da oppnevnt et forhandlingsutvalg ledet av UD. Gjennom det utvalget utarbeidet vi i samarbeid med svenske samebyer en nesten ferdig avtale (se vedlegg fra 15. 12.2003). Det eneste vi ikke kom fram til enighet om, var hvor lenge rein fra svenske samebyer skulle kunne bruke beiteland innenfor de samiske reinbeiteområdene på den norske sidene av grensen. Dette er reinbeiter som er sentrale i Saltfjellet reinbeitedistriktets drift i dag. Men distriktet vårt har likevel sagt seg villig til å kunne vurdere gjennomføring av en forlengelse av beitetiden for de svenske

samebyenes reindrift her, dersom vi til gjengjeld får utvidet tilgangen til beiteland i Sverige. Det viser seg nå at Forhandlingsutvalget som LMD er leder for, dessverre ikke har tatt hensyn verken til dette så sentrale punktet for vårt krav i forhandlingene, eller til andre krav fra oss. Det finner vi meget beklagelig.

- 2) Slik konvensjonsforslager nå foreligger, videreføres Saltfjellet reinbeitedistriks rett til bruk av vinterbeite område i Sverige, kalt Storsund, og omfatter fortsatt det samme område som vi hadde bruksrett til i henhold til Reinbeitekonvensjonen av 1972. Der har vi hatt beiterett for en flokk på inntil 1500 rein. Imidlertid vil vi tape retten til å gjennomføre reinflytting mellom våre ulike beiteområder på tradisjonelt samisk vis. I stedet legges det opp til å måtte transportere reinflokken fram og tilbake med trailere. Dette kan forringe reinens tilstand, og vil uten tvil føre til en mer kostnadsdrivende drift. Reindrifts-avtalens langsiktige mål er å gradvis bli bygget ned helt til den opphører. Det er derfor enda mer viktig for Saltfjellet reinbeitedistrikt å kunne tilpasse reindriftestøvelsen vår slik at den ikke blir unødig kostnadskreven i framtiden. Det foreliggende konvensjonsforslaget vil derimot få en kostnadsdrivende effekt for oss, som pekt på ovenfor. I tillegg er beitet innenfor de arealene vi har fått tilgang til i Storsund i Sverige meget redusert som en følge av maskinell tømmerhogst drift med etterfølgende markberedning, og overbeiting av de svenske reinbyenes reinflokker i de perioder der vi ikke har vært der.
- 3) Beskrivelsen gitt ovenfor, betyr at det beitelandet vi har brukt og bruker på norsk side, er desto mer sentralt for oss. Dette beitelandet er ikke blitt nedbeitet som en følge av driftsutøvelsen til Saltfjellet reinbeitedistrikt, og er i god stand. Imidlertid vil det nye konvensjonsforlaget innskrenke vår tilgang til det beilelandet på norsk side, og som nå inngår i vårt distrikts eksisterende beiteområde. Det blir nærmere forklart nedenfor:
- 4) I det foreliggende konvensjonsforslaget utvides beiteperiodene for de svenske samebyers flokker innenfor flere områder som også er svært viktige i reindriftestøvelsen til Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det beskrives nærmere nedenfor:
  - Området fra Dypen til Junkerdal som kalles for Svanjgga a. (se vedlagte kart), innebærer en utvidelse av det totale konvensjonsområdet til fordel for de svenske samebyers reindrift. Det er nå forslått å åpne deres tilgang til det i en periode på 2 1/2 måned. Svenske samebyer har aldri tidligere hatt beiterett til sine reinflokker i dette området. Svangga a består av et lavtliggende terreng med mye lav. Rein spiser ikke lav sommerstid, men når de svenske samebyenes flokker nå skal få tilgang til dette beitet sommerstid, vil lavdekket bli tråkket ned som en følge av sommerbeitingen. For oss forringes da beitelandets verdi som viktig vinterland, samtidig som vinterbeite er en knapp ressurs i driftsutøvelsen, og Storsund i Sverige ikke er et fullgodt alternativ.

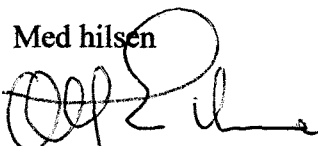
- For beitelandet i området fra Stokka og nordover til Dypen, kalt Svanjgga b (se vedlagte kart), utvides de svenske samebyers beiteperiode med 4 og 1/2 måned i forhold til 1972 konvensjonen. Den tidligere beiteperioden for deres reinflokker var tidligere fra 1. juli til 31. august, mens den nå er foreslått utvidet fra 1. mai til 11. november. Den totale beiteperioden for dem er altså nå foreslått til å vare over et halvt år; 6 ½ måned. Dette er vinterbeiteland for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Utvidelsen av beiteperioden medfører en merbelastning på beiten for vinterbeitelandet Svanjgga b. Når de svenske samebyer har flokkene sine der under brunsten, vil vår rein trekke seg unna beitet vinterstid pga den type lukt som henger igjen etter brunsten. Dermed forringes vinterbeitet for Saltfjellet reinbeitedistrikt.
  - Både Svanjgga a og Svanjgga b er meget sentrale og viktige vinterbeiteområder for driftsutøvelsen i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Områdene har et utpreget innlandsklima og distriktets mest sentrale anlegg er bygget nært disse områdene. Som forklart tidligere er vi i vår reindriftsutøvelse helt avhengige av de gode vinterbeite områdene som nå er innenfor vårt reinbeitedistrikt på norsk side. Det er ikke tilstrekkelig beiteareal til at hele vår reinflokk kan få plass i det eksisterende konvensjonsområdet i Storsund i Sverige, og som nevnt er også beitegrunnlaget i nokså dårlig forfatning. Konvensjonsavtalen gir heller ikke rom for hele distriktets flokk. Derfor er de eksisterende vinterbeiteområdene i Storsund på svensk side marginale driftsområder for Saltfjellet reinbeitedistrikt, og beitelandet på norsk side desto mer viktig.
- 5) Med det foreliggende konvensjonsforslaget vil Saltfjellet reinbeitedistrikt fullstendig tape bruksretten til det beitelandet som kalles for Andfjell, og som nå befinner seg innenfor vårt reinbeitedistrikt på norsk side av grensen. Det strekker seg fra Vindelkroken i sør til Stokka på Saltfjellet i nord (se vedlagt kart). Mens de svenske samebyer tidligere hadde tilgang til beitelandet innenfor en begrenset beitetid fra 1. juli til 31. august, utvides nå dette til å bli et helårs område for deres drift. Dette har store innvirkninger på driftsmulighetene i Saltfjellet reinbeitedistrikt og betyr en kraftig forringelse av våre muligheter til å lykkes med vår reindriftsutøvelse, slik vi derimot gjør i dagens situasjon.

Dersom det foreliggende forslaget til ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige blir underskrevet i sin nåværende form, vil det føre til at Saltfjellet reinbeitedistrikt får redusert beiteretten i et stort beiteområde sør for polarsirkelen samtidig som vi ikke får noen fullgod kompensasjon for dette ved tildeling av beiteland i Sverige. Det vil bli mer sammenblanding mellom våre reinflokker og de svenske samebyers flokker med mye ekstra stress, økt konfliktnivå og ekstra arbeidsinnsats. Dette er ugunstig også for reinens tilstand. Saltfjellet reinbeitedistrikt vil måtte legge om og bygge opp på nytt infrastrukturen i driften med flyttegjerder, merkegjerde, skillegjerder og slaktegjerder. Alt i alt sitter vi altså igjen med mye dårligere rammebetingelser dersom foreliggende forslag til ny konvensjon blir vedtatt, enn før konvensjonsforhandlingene. Det kan resultere i at distriktet må gjøre drastiske endringer i driftsformen, skjære ned på reintallet og redusere antallet samiske utøvere i reindriftsnæringen i Nordland. Den nye situasjonen kan hindre unge utøvere i å etablere seg, og på sikt også

generelt svekke den positive samisk kulturelle utviklingen i området. Det bør og nevnes at konvensjonsforslaget i sin nåværende form er svært lite egnet til å fremme og utvikle samarbeidet mellom de svenske samebyer og den samiske reindriften i Nordland

Dersom vi skal komme med forslag til en fremtidig konvensjonsavtale vil vi i dagens situasjon for vår del foreslå at 1972- konvensjonen videreføres i sin helhet.

Med hilsen

Oluf Anders Kuhmunen
Formann i Saltfjellet reinbeitedistrikt

Olov Thomas Blind

Per Ole Oskal

Vedlegg:

Brev av 15.12.2003
Kart over Saltfjellet

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland.
Mattilsynet.
Norske samers landforbund
Saltdal kommune
Rana kommune
Bodø kommune
Gildeskål kommune
Meløy Kommune
Beiaren Kommune
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukerlag
Sametinget
Nordland fylkeskommune
Statens landbruksforvaltning

Saltfjell Reinbeitedistrikt
V/ formann Oluf Anders Kuhmunen
8255 Røklund
Tlf 75693444 / 90593444

Røklund 15.12.03

Arbeids- og forhandlingsutvalg
Norsk/svensk Reinbeitekonvensjonen
V/Per Mathis Oskal

FORHANDLINGER OM REINBEITEKONVENSJON FOR SALTFJELLET

Vi har hatt forhandlings møter med Semisjaur/Njarg sameby to ganger, et møte på Mo i Rana og et på Rognan. Vi har også ved tidligere anledninger antydnet at Bureå/ Sikeå ikke er et alternativ for Saltfjellet reinbeitedistrikt som konvensjonsbeiteområde.

På møtet i Mo i Rana var vi og representantene for Samisjaur/Njarg enige om det meste, det eneste vi ikke ble enige om var, hvor langt utover høsten svensk rein kunne være på norsk side av grensen.

Det vi ble enige om der var:

- ✓ Viskis/Kjernfjell området utvides ikke til å gjelde som grensebeite område
- ✓ Nasavarri området innlemmes ikke som grensebeiteområde
- ✓ Innfor grensebeite området på norsk side (Svanjagga) har svensk rein beitetid fra 1 juni til.....(det ble vi ikke enige om)
- ✓ Felles forslag om at Saltfjellet skal tildeles konvensjonsområde i Sandøen og området øst for E4 fra Alterelven i sør til Lule-elv i nord, samt at øyene utenfor også innlemmes.
- ✓ Storsund konvensjonsområde videreføres og at det lages gjerde fra jernbanegjerdet ned langsetter Lill Pite elven. Kun Semisjaur/Njarg skal kunne søke om dispensasjon til å beite der med rein.
- ✓ § 12 flytteleder i eksisterende reinbeitekonvensjonen videreføres.
- ✓ Reineiere som har beiterett innfor et grensebeite område, skal ha rett til erstatning for trafikkdrepte rein året rundt.

På møtet i Rognan kom vi ikke nærmere en løsning som alle kunne være fornøyd med. Vi foreslo at beitetiden kunne forlenges til å gjelde ut september måned.

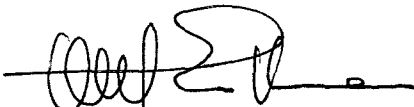
Det er beklagelig at vi ikke fikk til et forhandlingsmøte med Svaipa sameby, for de grenser også mot våres vinterbeiteområder. Vi kan ikke akseptere at området fra Nasa til Virvassdalen reguleres fra å være grensebeite- til å bli konvensjonsområde for Svaipa sameby. Vi kan gå med på at området videreføres som grensebeiteområde, med de samme beitetider som blir gjeldende for Svajagga grensebeiteområde.

I løpet av de siste 20 år har Saltfjellet benyttet konvensjonsområdet i Storsund tre ganger. Det forteller hvor viktig grenseområdene er for reindriften på norsk side, derfor kan vi ikke akseptere utvidet bruk for svensk reindrift. Selv om vi nesten ikke har benyttet Storsund konvensjonsområde til beite, har vi grunnlag for å si at det er utbeitet. Det igjen forteller litt om de ansvarliges forvaltning av beiteområdene.

Reinbeitekonvensjonen fra 1972 har fungert tilfredsstillende, det uten noen nevneverdige konflikter med de tilstøtende konvensjons- samebyer. Det eneste som vi ikke er fornøyd med er, forvaltningen av konvensjonsbeitene i Sverige.

Viser det seg vanskelig å få gjennomslag for disse punktene, vil vi gjerne ha melding om det.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Saltfjellet Reinbeitedistrikt
V/ Oluf Anders Kuhmunen

Luokta-M

Semisjaur-Njarg

Saltfjell

Skellefteälven

Gráddas

Svanjögga

Násavárre

Junkaravárri

Gitnefjáhke

Andfjell

Svanjögga

forshei

A)

B)

